

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2019-05-02

§ 128

**Yttrande till kommunrevisionen över granskning av intern kontroll
KSN-2019-0668****Beslut**

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets **bilaga 1**.**Sammanfattning**

Kommunrevisionen har överlämnat rapporten Granskning av intern kontroll till kommunstyrelsen för yttrande senast den 15 maj. I yttrandet redogörs det för förbättringsåtgärder och det stöd som kommunstyrelsen ger och utvecklar till nämnderna avseende intern kontroll.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens förslag den 12 april 2019.

Handläggare
Säfström Danielsson Henrik

Datum
2019-04-12

Diarienummer
KSN-2019-0668

Kommunstyrelsen

Yttrande till kommunrevisionen över granskning av intern kontroll

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Kommunrevisionen har överlämnat rapporten Granskning av intern kontroll till kommunstyrelsen för yttrande senast den 15 maj, **bilaga 2**.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommunrevisionen har granskat kommunstyrelsens arbete med intern kontroll i enlighet med revisionsplanen för 2018. Inom ramen för uppdraget har även ett antal nämnders arbete med intern kontroll granskats. Kommunrevisionen bedömer att kommunstyrelsen i dagsläget inte kan säkerställa att samtliga nämnders arbete med intern kontroll är tillräckligt. Arbetet sker enligt kommunrevisionen inte heller på ett enhetligt sätt i nämnderna.

Utifrån granskningen rekommenderas kommunstyrelsen bland annat att säkerställa att nämnderna har ett tydligt och enhetligt angreppssätt i arbetet med intern kontroll, ge stöd till nämnderna i arbetet med intern kontroll och uppföljningen av denna för att skapa enhetlighet i kommunen och se till att samtliga nämnder inkluderar de obligatoriska moment som lyfts i reglemente och riktlinje för intern kontroll.

I förslaget till yttrande i **bilaga 1** understryker kommunstyrelsen att ansvaret för den interna kontrollen enligt kommunallagen ligger på respektive nämnd och bolagsstyrelse.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll, och i enlighet med reglementet för intern kontroll bland annat löpande följa upp den

interna kontrollen hos nämnder och styrelser och samarbeta med dessa för att utveckla internkontrollplanerna så att de baseras på väl genomförda riskanalyser.

Kommunstyrelsen ger inom ramen för reglementet för intern kontroll sedan 2017 ett systematiskt utformat stöd till nämnder och styrelser avseende intern kontroll. Under de två år som gått kan kommunstyrelsen konstatera att arbetet med intern kontroll har utvecklats, vilket även kommunrevisionen vid flera tillfällen uppmärksammat. Kommunstyrelsen noterar i likhet med kommunrevisionen också att det finns utvecklingsbehov avseende den interna kontrollen. Kommunstyrelsen har en långsiktig plan för möta utvecklingsbehoven.

I yttrandet redogörs det för förbättringsåtgärder och det stöd som kommunstyrelsen ger och utvecklar till nämnderna avseende intern kontroll.

Vad gäller revisionens rekommendation att se till att samtliga nämnder inkluderar de obligatoriska moment som lyfts i reglemente och riktlinje för intern kontroll, kommer kommunstyrelsen under 2019 att närmare undersöka varför inte alla nämnder har kontrollmoment inom alla områden. Inom ramen för en planerad översyn av reglementet för intern kontroll kommer kommunstyrelsen undersöka om det är lämpligt att ge kommunstyrelsen möjlighet att införa obligatoriska kontrollmoment i internkontrollplanerna.

Kommunstyrelsen har tagit fram en e-utbildning i intern kontroll som samtliga förtroendevalda informerats om och som finns att ta del av på kommunens intranät. Alla medarbetare kan också ta del av utbildningen som ska bli obligatorisk för kommunens chefer. En fördjupningsutbildning har även tagits fram och börjat erbjudas under 2019. En ökad kunskapsnivå på förvaltningarna kan utveckla nämndernas kunskap om intern kontroll och främja enhetlighet i arbetet. Utbildningarna ska följas upp, det gäller även hur de förtroendevalda tillgodogjort sig e-utbildningen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i föreliggande ärende.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ola Hägglund
Stabsdirektör

Handläggare
Säfström Danielsson Henrik

Datum
2019-04-10

Diarienummer
KSN-2019-0668

Kommunrevisionen Uppsala kommun
kommunrevisionen@ uppsala.se
bo.adel@kpmg.se

Yttrande över kommunrevisionens granskning av intern kontroll

Kommunrevisionen har överlämnat rubricerad skrivelse för yttrande.

Inledningsvis vill kommunstyrelsen understryka att ansvaret för den interna kontrollen enligt kommunallagen ligger på respektive nämnd och bolagsstyrelse. Kommunstyrelsen har i Uppsala det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. Detta ansvar förtydligas i kommunens reglemente för intern kontroll. Där framgår att kommunstyrelsen har ansvar för att upprätta en organisation kring intern kontroll, upprätta reglemente och riktlinjer för intern kontroll, löpande följa upp den interna kontrollen hos nämnder och styrelser, samarbeta med nämnder och styrelser för att utveckla internkontrollplanerna så att de baseras på väl genomförda riskanalyser samt ha uppsikt över samtliga nämnders verksamhet.

Reglementet ger inte utrymme för kommunstyrelsen att vidta några ingripande åtgärder om en nämnd eller styrelse inte följer reglemente eller riktlinjer. Ett sådant mandat skulle inte vara förenligt med kommunallagen och inte heller ligga i linje med en tillitsbaserad styrning av verksamheten. Kommunstyrelsen litar på att nämnder och styrelser leder verksamheten och fattar de beslut som de anser vara de bästa för verksamheten och kommunen som helhet.

Kommunstyrelsen ger sedan 2017 ett systematiskt utformat stöd till nämnder och styrelser avseende intern kontroll, som har sin utgångspunkt i reglementet. Under de två år som gått sedan dess kan kommunstyrelsen konstatera att arbetet med intern kontroll har utvecklats, vilket även kommunrevisionen uppmärksammat. Kommunstyrelsen noterar i likhet med kommunrevisionen också att det finns utvecklingsbehov avseende den interna kontrollen. Kommunstyrelsen har en långsiktig plan för möta utvecklingsbehoven.

Kommunstyrelsen kommenterar nedan kommunrevisionens rekommendationer

Ge stöd till nämnderna i arbetet med intern kontroll och uppföljningen av denna för att skapa enhetlighet i hela kommunen.

och

Säkerställa att nämnderna har ett tydligt och enhetligt angreppssätt i arbetet med intern kontroll.

Kommunstyrelsen har ett omfattande stöd till nämnderna avseende intern kontroll som syftar till utveckling av, och likvärdighet inom, den interna kontrollen. Det finns också nyligen uppdaterad och utvecklad information på Insidan. Stödet innefattar:

- E-utbildning om intern kontroll som finns tillgänglig för samtliga förtroendevalda och medarbetare.
- Fördjupningsutbildning för dem som behöver ytterligare kunskap om intern kontroll.
- Vägledning, stödmaterial, processbeskrivning och rapporter om intern kontroll som beskriver hur arbetet med den interna kontrollen är tänkt att gå till.
- Instruktioner för inrapportering av analys och utvärdering av system och rutiner för internkontroll, är utformad för att stödja utvecklingen av den interna kontrollen.
- Nytt självvärderingsverktyg som kan användas för att reflektera kring och utveckla den interna kontrollen.
- Ny mall för nämndernas internkontrollplaner som ska kompletteras med exempel på bra skrivningar och även anpassas för bolagsstyrelserna.
- Forum för erfarenhetsutbyte och samverkan på förvaltningsnivå om intern kontroll och internkontrollplaner.
- Spridning av lärande exempel.
- Återkoppling på nämndernas arbete med intern kontroll och internkontrollplaner.
- Erbjudande om behovsanpassat stöd för nämnder och bolagsstyrelser som vill utveckla sin interna kontroll.
- Samordning av icke verksamhets specifika kontrollmoment inklusive centralt rekommenderade kontrollmoment. Användningen av de gemensamma kontrollmomenten analyseras under året och momenten utvecklas vid behov.
- För att utveckla avrapporteringen av den interna kontrollen genomförs en informationsinsats. Kommunstyrelsen kommer också att se över behovet av att införa en mall för avrapportering av uppföljning av internkontrollplanen.

Utarbeta en riktlinje om att förtroendevalda ska delta i arbetet med väsentlighets- och riskanalyser. Detta arbete föregår fastställande av internkontrollplaner. Detta har påtalats från Revisionen tidigare år.

Av Riktlinje för riskhantering framgår att ansvaret för att hantera risker följer verksamhetsansvaret enligt reglementet för kommunstyrelsen och övriga nämnder. Det är

nämndernas ansvar att ledamöterna är tillräckligt insatta och engagerade i arbetet. *Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll* reglerar att verksamhets- och affärsplaner samt internkontrollplaner ska innehålla en genomgång av identifierade risker och hur dessa ska åtgärdas. Enligt riktlinjen är det nämnden eller bolagsstyrelsen som avgör vilka risker som behöver följas upp. Alla nämnder hanterar också risker i enlighet med riktlinjen för riskhantering och använder dessa som underlag för verksamhetsplan och internkontrollplan.

Kommunstyrelsen bedömer att denna styrning är tillräcklig och att ytterligare krav inte kommer att medföra att förtroendevalda kommer att delta i riskhanteringen i större utsträckning. Istället har kommunstyrelsen påbörjat ett arbete med att sprida erfarenheter från nämnder där förtroendevalda varit involverade i riskidentifiering och riskanalys och vilka positiva effekter detta har gett. Syftet är att fler förtroendevalda ska delta aktivt i riskhanteringen. Även kommunstyrelsen själv kommer att på ett nytt sätt delta aktivt i riskidentifiering och riskanalys inför framtagandet av verksamhets- och internkontrollplan för 2020.

Se till att samtliga nämnder inkluderar de obligatoriska moment som lyfts i reglemente och riktlinje för intern kontroll.

Kommunen har inga obligatoriska kontrollmoment som nämnderna ska ha med i sina internkontrollplaner. Däremot finns fem områden som nämnder och bolagsstyrelser ska ha kontrollmoment inom. Nio av fjorton nämnder har kontrollmoment inom samtliga beslutade kontrollområden. Förra året hade tio nämnder detta. Sänkningen har inträffat trots att kommunstyrelsen påtalat att kontrollmoment ska finnas inom samtliga områden för samtliga nämnder.

De kontrollområden där inte samtliga nämnder har kontrollmoment är finansiell kontroll, kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut och kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv. Kommunstyrelsen utför flera kontroller (bland annat stickprov) inom områdena finansiell kontroll och mutor och jäv. Ingen bolagsstyrelse kopplar sina kontrollmoment till de beslutade kontrollområdena. Det betyder inte att det inte finns bolagsstyrelser som inte hanterar alla områden, men det är inget som kommunstyrelsen kan bedöma.

Kommunstyrelsen kommer under 2019 att närmare undersöka varför alla inte har med kontrollmoment inom alla områden. Om det är så att kontrollområdena inte anses relevanta, bör de ses över och möjligen ersättas. Samtidigt ser kommunstyrelsen över kommunens reglemente för intern kontroll, för att bland annat se till att det överensstämmer med kommunens riktlinjer för styrdokument. I översynen kommer kommunstyrelsen också undersöka om det kan vara lämpligt att ge kommunstyrelsen möjlighet att införa obligatoriska kontrollmoment i internkontrollplanerna.

Se till att riktade utbildningsinsatser angående intern kontroll till förtroendevalda genomförs.

Under 2018 tog kommunstyrelsen fram en e-utbildning i intern kontroll. Information om utbildningen har gått ut till samtliga förtroendevalda och finns att ta del av på kommunens intranät. Alla medarbetare kan också ta del av utbildningen som ska bli obligatorisk för samtliga kommunens chefer och även ingå i utbildningen *Ny som chef*. Dessutom har en fördjupningsutbildning i intern kontroll tagits fram, som börjat erbjudas under 2019. Utbildningen riktar sig till dem som behöver ytterligare kunskap om intern kontroll. En ökad kunskapsnivå på förvaltningarna kan användas för att i sin tur utveckla nämndernas kunskap om intern kontroll.

Kommunledningskontoret har i sina kontakter med organisationen konstaterat att många medarbetare är osäkra på hur de ska arbeta med riskhantering. Därför tas också en utbildning om detta fram under året. Syftet är att öka kunskapen om varför kommunen behöver hantera risker, hur detta går till samt vid vilka tillfällen det behöver göras. En väl fungerande riskhantering är en mycket viktig del av den interna kontrollen och fler medarbetare som kan leda arbete med detta bör kunna utveckla nämndernas interna kontroll.

Nämnder och förvaltningar kan också få specialutformad information och utbildning vid behov. Kommunstyrelsen kommer att informera om detta i särskild ordning.

Utbildningarna ska följas upp. Detta gäller även hur de förtroendevalda tillgodogjort sig e-utbildningen.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare